

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6391/2567

บริษัท อ. กับพวก โจทก์ ธนาคาร ก. ผู้ร้อง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้คัดค้าน บริษัท ย. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 150, ป.วิ.พ. มาตรา 292, ป.วิ.พ. มาตรา 293, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 14, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 145, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 145

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไปตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22 (1) และลูกหนี้ต้องห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน เว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24 จำเลยทำสัญญาขายอาคารสำนักงานและอาคารโรงงานซึ่งผู้คัดค้านยึดไว้ในคดีล้มละลาย โดยมีใช้การกระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ ย่อมเป็นนิติกรรมอันมีวัตถุประสงค์ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย ตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 เป็นหน้าที่ของผู้คัดค้านที่ต้องติดตามเอาทรัพย์สินนั้นคืนเพื่อบังคับคดีล้มละลายต่อไป มิใช่สั่งถอนการยึดอันจะทำให้อำนาจในการจัดการทรัพย์สินนั้นหลุดไปจากผู้คัดค้าน ทั้งไม่ใช่กรณีที่จะถอนการยึดตาม ป.วิ.พ. มาตรา 292 และมาตรา 293 ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 14 ผู้คัดค้านสั่งถอนการยึดอาคารสำนักงานและอาคารโรงงาน โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้ จึงไม่ชอบด้วย พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 145 (1) คำสั่งถอนการยึดดังกล่าวไม่มีผลอาคารสำนักงานและอาคารโรงงานยังคงเป็นทรัพย์ที่ผู้คัดค้านยึดไว้ในคดีล้มละลาย ผู้คัดค้านมีหน้าที่เรียกร้องให้คืนหรือใช้ราคารวมทั้งค่าเสียหายอันเป็นการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายซึ่งอาจได้รับการชดเชยราคาพร้อมค่าเสียหายหรือได้ทรัพย์สินอื่นแทนในฐานะตินัยอย่างเดียวกัน การที่ผู้ร้องขอให้ศาลสั่งให้ผู้คัดค้านถอนการยึดสิ่งปลูกสร้างที่ถูกรื้อถอน โดยยกเว้นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมยึดแล้วไม่มีการขาย บังคับถึงเจตนาของผู้ร้องประสงค์ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้คัดค้านที่ให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมการยึดแล้วไม่มีการขาย เมื่อคดีไม่ปรากฏว่าผู้ร้องกระทำการใดอันเป็นเหตุให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ผู้คัดค้านยึดไว้ไม่อาจกระทำได้ การที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิพากษาให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายครั้งหนึ่งของค่าธรรมเนียมที่คำนวณได้จากอัตราร้อยละ 2 ของราคาประเมินสิ่งปลูกสร้างที่ยึด ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2556 ผู้ร้องยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นเจ้าหนี้รายที่ 1 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ผู้คัดค้านถอนการยึดสิ่งปลูกสร้างที่ถูกรื้อถอนโดยยกเว้น

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมยึดแล้วไม่มีการจำหน่าย ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นนี้ให้เป็นพับ ผู้คัดค้านอุทธรณ์ โดยได้รับอนุญาตจากศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายเพียงครึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมที่คำนวณได้จากอัตราร้อยละ 2 ของราคาประเมินสิ่งปลูกสร้างที่ยึด นอกจากนี้ก็แก้ให้เป็นไปตามคำสั่งศาลล้มละลายกลาง ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้ร้องฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า ผู้ร้องได้รับอนุญาตให้รับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันเป็นสิทธิจำนองเหนือที่ดินโฉนดเลขที่ 8374 พร้อมอาคารสำนักงานสองชั้น 1 หลัง และอาคารโรงงานชั้นเดียว 1 หลัง ของจำเลย นำผู้คัดค้านยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว ระหว่างเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประกาศขายทอดตลาดจำเลยขายอาคารสำนักงานสองชั้น 1 หลัง และอาคารโรงงานชั้นเดียว 1 หลัง แก่บุคคลภายนอกซึ่งรื้อถอนอาคารทั้งสองหลังและขนย้ายออกไปจากที่ดินจำนอง ผู้คัดค้านร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดดังกล่าว และมีคำสั่งถอนการยึดอาคารทั้งสองหลังที่ถูกรื้อถอนไป พร้อมให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมการยึดไว้โดยไม่มีการขาย คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องว่า ผู้ร้องต้องรับผิดชอบค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินแล้วไม่มีการขายหรือจำหน่ายหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 22 (1) และลูกหนี้ต้องห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน เว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 24 จำเลยทำสัญญาขายอาคารสำนักงานและอาคารโรงงานซึ่งผู้คัดค้านยึดไว้ในคดีล้มละลาย โดยมีใช้การกระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ ย่อมเป็นนิติกรรมอันมีวัตถุประสงค์ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย ตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 กรณีเป็นหน้าที่ของผู้คัดค้านที่ต้องติดตามเอาทรัพย์สินนั้นคืนเพื่อบังคับคดีล้มละลายต่อไป มิใช่สั่งถอนการยึดอันจะทำให้อำนาจในการจัดการทรัพย์สินนั้นหลุดไปจากผู้คัดค้าน ทั้งมิใช่กรณีที่ระงับการยึดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 292 และมาตรา 293 ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 14 ทั้งนี้ ผู้คัดค้านสั่งถอนการยึดอาคารสำนักงานและอาคารโรงงานโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้จึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 145 (1) คำสั่งถอนการยึดดังกล่าวไม่มีผล อาคารสำนักงานและอาคารโรงงานยังคงเป็นทรัพย์ที่ผู้คัดค้านยึดไว้ในคดีล้มละลาย การที่บุคคลภายนอกรื้อถอนและขนย้ายอาคารทั้งสองหลังไปมิใช่เหตุทำให้ต้องถอนการยึด และผู้คัดค้านยังคงมีหน้าที่เรียกร้องให้คืนหรือใช้ราคารวมทั้งค่าเสียหายอันเป็นการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ซึ่งอาจได้รับการชดเชยราคาพร้อมค่าเสียหายหรือได้ทรัพย์สินอื่นแทนในฐานะสินไหมชดเชยอย่างเดียวกัน การที่ผู้ร้องขอให้ผู้คัดค้านถอนการยึดสิ่งปลูกสร้างที่ถูกรื้อถอน โดยยกเว้นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมยึดแล้วไม่มีการขาย บังคับถึงเจตนาของผู้ร้องประสงค์ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้คัดค้านที่ให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมการยึดแล้วไม่มีการขาย ประกอบกับศาลต้องสอดส่อง

ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายในชั้น
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสั่งตามที่เห็นสมควรตาม
พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 151 เมื่อคดีไม่ปรากฏว่าผู้ร้องกระทำการใด
อันเป็นเหตุให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ผู้คัดค้านยึดไว้ไม่อาจกระทำได้ การที่ศาลอุทธรณ์คดี
ชำนาญพิเศษพิพากษาให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือ
จำหน่ายครั้งหนึ่งของค่าธรรมเนียมที่คำนวณได้จากอัตราร้อยละ 2 ของราคาประเมินสิ่งปลูกสร้าง
ที่ยึด ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของผู้ร้องฟังขึ้น พิพากษากลับเป็นว่า เพิกถอนคำสั่ง
ของผู้คัดค้านที่ให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่าย
ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

อำนวย โสภาพันธ์ · วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์ · เดชา อัครวิมลไพศาล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6391/2567>